

Uchwała budżetowa jednostki samorządu terytorialnego

Wydanie 4.

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Spis treści

O autorach	XXV
Wykaz skrótów	XXVII
Wykaz literatury	XXXIX
Wstęp	XLIII
Rozdział I. Uchwała w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej jednostki samorządu terytorialnego (Waldemar Witalec)	1
1. Zagadnienia ogólne	1
1.1. Ustawy regulujące problematykę dotyczącą trybu prac nad projektem uchwały budżetowej	1
1.2. Problem kompleksowości uregulowania problematyki planowania oraz uchwalania budżetów samorządowych w ustawie o finansach publicznych	3
2. Zagadnienia sporne w uchwale w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej JST	3
2.1. Określanie obowiązków jednostek organizacyjnych JST związanych ze sporządzeniem projektu uchwały budżetowej	4
2.2. Określanie wytycznych do opracowania projektu budżetu JST	7
2.3. Określanie obowiązków organu wykonawczego JST związanych z rozpatrzeniem projektu uchwały budżetowej	8
3. Obligatoryjne elementy uchwały w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej JST	10
3.1. Szczegółowość projektu budżetu JST	10
3.2. Terminy obowiązujące w toku prac nad projektem uchwały budżetowej JST	12
3.3. Uzasadnienie projektu uchwały budżetowej oraz materiały informacyjne przedkładane przez zarząd organowi stanowiącemu JST	14
4. Charakter prawny uchwały w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej JST	16
5. Wyjaśnienia do wzorów uchwał w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej JST	17
5.1. Wzór uchwały rady gminy w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej	20

5.2. Wzór uchwały rady powiatu w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej	23
5.3. Wzór uchwały sejmiku województwa w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej	27
Rozdział II. Budżet jednostki samorządu terytorialnego (Bernadeta Dziedziak)	31
1. Wprowadzenie	31
2. Pojęcie i istota budżetu jednostki samorządu terytorialnego	32
2.1. Definicja i atrybuty budżetu	32
2.2. Wyłączność budżetu jako planu do prowadzenia gospodarki finansowej	32
2.3. Składowe budżetu jednostki samorządu terytorialnego	33
2.4. Znaczenie budżetu JST	34
3. Zakres podmiotowy i przedmiotowy budżetu jednostki samorządu terytorialnego	34
3.1. Zakres podmiotowy	34
3.2. Zakres przedmiotowy	36
4. Strona dochodowa i wydatkowa budżetu jednostki samorządu terytorialnego ...	39
4.1. Strona dochodowa	39
4.1.1. Prawne podłoże strony dochodowej oraz wyjaśnienie pojęcia „źródła dochodów”	39
4.1.2. Konstytucyjny podział źródeł dochodów samorządowych	43
4.1.3. Dochody własne jednostek samorządu terytorialnego	44
4.1.4. Subwencja ogólna	50
4.1.5. Dotacje celowe z budżetu państwa	53
4.2. Strona wydatkowa	55
4.2.1. Legalność, gospodarność i terminowość wydatków budżetowych	55
4.2.2. Wydatki na zadania własne	57
4.2.3. Wydatki na zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone ustawami	59
4.2.4. Wydatki na zadania przejęte do realizacji w drodze umowy lub porozumienia oraz zadania realizowane wspólnie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego	63
4.2.5. Wydatki na pomoc rzeczową lub finansową dla innych jednostek samorządu terytorialnego określoną odrębną uchwałą	66
4.2.6. Wydatki na programy finansowane z udziałem środków z art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 FinPubU	70
4.2.7. Wydatki na realizację zadań wynikających z porozumień wskazanych w art. 19 ust. 4 DrPublU	72
5. Roczność budżetu	73
6. Metody budżetowania	76
6.1. Zestawienie metod budżetowania z prowadzoną gospodarką finansową w samorządzie	76
6.2. Metoda budżetowania brutto	77

6.3. Metoda budżetowania netto	77
6.4. Gospodarka pozabudżetowa	78
7. Zasady budżetowe	79
8. Okresowe zmiany w obliczaniu głównych wskaźników budżetowych z art. 242 i 243 ustawy o finansach publicznych	87
8.1. Okresowe zmiany w obliczeniu relacji z art. 242 ustawy o finansach publicznych – regule „co najmniej zrównoważonego wyniku bieżącego budżetu jednostki samorządu terytorialnego”	87
8.2. Okresowe zmiany w relacji z art. 243 ustawy o finansach publicznych – indywidualnym wskaźniku zadłużenia	89
9. Szczegółowość budżetu	93
10. Przepisy dotyczące klasyfikowania dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów budżetowych a projekt budżetu jednostki samorządu terytorialnego	97
10.1. Informacje ogólne dotyczące klasyfikacji budżetowej	97
10.2. Typizacja rozdziałów klasyfikacji budżetowej na usługowe i podmiotowe ..	99
10.3. Nowelizacje rozporządzenia w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych w 2025 r.	103
11. Ustalenie zastępcze budżetu	103
11.1. Kolegium regionalnej izby obrachunkowej organem izby ustalającym budżet jednostki samorządu terytorialnego	103
11.2. Sytuacje, w których budżet jednostki samorządu terytorialnego zastępczo ustala organ nadzoru finansowego	104
11.3. Specyfika budżetu ustalonego zastępczo	106
11.4. Informacje końcowe	106
12. Podsumowanie	107
13. Wzory planów dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów budżetu	107
13.1. Wyjaśnienia do wzorów	107
13.2. Wzór planu dochodów budżetu	108
13.3. Wzór planu wydatków budżetu	109
13.4. Wzór planu przychodów i rozchodów budżetu	110
Rozdział III. Zakres i treść uchwały budżetowej jednostki samorządu terytorialnego (Bernadeta Dziedział)	113
1. Uwarunkowania merytoryczne i formalnoprawne uchwały budżetowej jednostki samorządu terytorialnego	113
1.1. Uwarunkowania prawne merytorycznych zapisów uchwały budżetowej ...	113
1.2. Wymagania formalne zapisów uchwały budżetowej	115
1.2.1. Podstawa prawna wydawania uchwał i zarządzeń	115
1.2.2. Jednostki redakcyjne dopuszczone do stosowania w treści uchwał budżetowych	116
2. Obligatoryjne elementy uchwały budżetowej jednostki samorządu terytorialnego	117

2.1. Łączna kwota planowanych dochodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego	117
2.2. Łączna kwota planowanych wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego	120
2.2.1. Możliwy zakres wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego	120
2.2.2. Wydatki majątkowe i bieżące	121
2.2.3. Reguła równoważenia budżetu bieżącego	121
2.2.4. Kwalifikacja tytułów wydatków bieżących i majątkowych	125
2.3. Planowany wynik budżetu jednostki samorządu terytorialnego wraz ze źródłami pokrycia deficytu albo przeznaczeniem nadwyżki budżetu JST	126
2.3.1. Wynik budżetu jednostki samorządu terytorialnego a budżet bezwynikowy	126
2.3.2. Przeznaczenie planowanej nadwyżki budżetu jednostki samorządu terytorialnego	130
2.3.3. Źródła pokrycia planowanego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego	132
2.3.3.1. Zwrotne źródła finansowania planowanego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego	137
2.3.3.1.1. Zwrotne obce źródła finansowania planowanego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego	138
2.3.3.1.2. Przychody ze spłaty pożyczek udzielonych w latach ubiegłych lub środków z lokat dokonanych w latach ubiegłych	145
2.3.3.2. Bezzwrotne źródła finansowania planowanego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego	150
2.3.3.2.1. Prywatyzacja majątku jednostki samorządu terytorialnego – źródło martwe	150
2.3.3.2.2. Wynikowe źródła finansowania deficytu – oparte na wynikach wykonania budżetów lat poprzednich	151
2.4. Łączna kwota planowanych przychodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego	166
2.5. Łączna kwota planowanych rozchodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego	170
2.6. Limity dotyczące zaciąganych zobowiązań zaliczanych do tytułów dłużnych	173
2.6.1. Uwagi ogólne	173
2.6.2. Limity zobowiązań z tradycyjnych tytułów dłużnych	177
2.6.3. Limity zobowiązań z tytułów dłużnych niestandardowych	182
2.6.4. „Nieodnawialność” limitów zobowiązań	186
2.6.5. Konsekwencje nieprzestrzegania limitów i opiniowania możliwości spłaty zobowiązań dłużnych	188
2.7. Gwarancje i poręczenia w uchwale budżetowej	189

2.7.1. Uwagi ogólne	189
2.7.2. Gwarancje i poręczenie już udzielone	190
2.7.3. Poręczenia i gwarancje planowane do udzielenia	191
2.7.4. Niedozwolone elementy regulacji w zakresie udzielenia poręczeń i gwarancji	193
2.7.5. Nowelizacja przepisu dotyczącego gwarancji i poręczeń	194
2.8. Szczególne zasady wykonywania budżetu z odrębnych ustaw	198
2.9. Uprawnienia jednostki pomocniczej do prowadzenia gospodarki finansowej w ramach budżetu gminy	205
2.10. Inne postanowienia obowiązkowo zamieszczane w uchwale budżetowej ...	207
2.10.1. Zakres „innych postanowień”	207
2.10.2. Przykłady „innych postanowień” zamieszczanych w uchwale budżetowej	208
2.10.3. Postanowienia dotyczące udzielania pożyczek	209
2.10.4. Zakaz podejmowania odrębnej uchwały w sprawie „innych postanowień”	211
3. Fakultatywne elementy uchwały budżetowej jednostki samorządu terytorialnego	212
3.1. Wprowadzenie	212
3.2. Upoważnienia do zaciągania zobowiązań stanowiących tytuły dłużne	212
3.2.1. Uwagi ogólne	212
3.2.2. Zmienione uprawnienia organu stanowiącego w zakresie zaciągania zobowiązań z tytułów dłużnych	213
3.2.3. Upoważnienia do zaciągania zobowiązań stanowiących tradycyjne tytuły dłużne	214
3.2.4. Upoważnienie do zaciągania zobowiązań stanowiących niestandardowe tytuły dłużne	218
3.3. Upoważnienie do dokonywania zmian w budżecie	219
3.3.1. Zakres upoważnienia do dokonywania zmian w budżecie	219
3.3.2. Rodzaje upoważnień z art. 258 ustawy o finansach publicznych	221
3.3.2.1. Upoważnienie do dokonywania innych zmian w planie wydatków budżetu (z wyjątkiem zmian między działami)	221
3.3.2.2. Upoważnienie do przekazania niektórych uprawnień w zakresie dokonywania przeniesień wydatków	222
3.3.2.3. Upoważnienie do zaciągania zobowiązań z tytułu umów niezbędnych do zapewnienia ciągłości działania jednostki	223
3.3.2.4. Upoważnienie dotyczące zmian związanych z płatnościami z budżetu środków europejskich	224
3.3.2.5. Upoważnienie dotyczące realizacji zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy	225
4. Postanowienia końcowe uchwały budżetowej	226
5. Zakaz „obładowywania” uchwały budżetowej zbędnymi treściami	228
5.1. Czystość treści uchwały budżetowej	228

5.2. Wyjaśnienie pojęcia „przepisy niezwiązane z wykonywaniem budżetu”	229
5.3. Przykłady uregulowań mieszczących się w dozwolonej treści uchwały budżetowej	230
5.4. Przepisy związane z wykonywaniem budżetu nienależące do kompetencji organu stanowiącego	231
5.5. Przykłady zapisów wychodzących poza dozwoloną treść uchwały budżetowej	233
Rozdział IV. Załączniki do uchwały budżetowej jednostki samorządu terytorialnego (Bernadeta Dziedział)	235
1. Uwarunkowania formalnoprawne	235
1.1. Norma prawna uchwalania ustawowych załączników	235
1.2. Załączniki jako elementy składowe uchwały budżetowej i podstawa gospodarki finansowej jednostki samorządu terytorialnego	236
2. Układ i wstępna charakterystyka	237
3. Gospodarka budżetowa wynikająca z zestawienia planowanych kwot dotacji	240
3.1. Załącznik stanowiący zestawienie planowanych kwot dotacji – uwagi ogólne	240
3.2. Struktura zestawienia planowanych kwot dotacji udzielanych z budżetu JST – kryterium podziału beneficjentów udzielanych dotacji	246
3.3. Struktura zestawienia planowanych kwot dotacji udzielanych z budżetu JST – kryterium rodzaju udzielanej dotacji	250
3.3.1. Uwagi ogólne	250
3.3.2. Kryteria ustalania rodzaju dotacji i ich beneficjentów	250
3.3.3. Dotacja celowa jako forma pomocy finansowej	251
3.4. Wzory zestawień planowanych kwot dotacji udzielanych z budżetu JST, stanowiących obligatoryjny załącznik do uchwały budżetowej	253
4. Gospodarka pozabudżetowa	254
4.1. Załącznik z planem dochodów rachunku dochodów jednostek, o których mowa w art. 223 ust. 1 FinPubU, oraz wydatków nimi finansowanych	254
4.1.1. Plan dochodów rachunku dochodów samorządowych oświatowych jednostek budżetowych oraz wydatków finansowanych z tych dochodów – dane ogólne	254
4.1.2. Kształt i dane załącznika z planem dochodów gromadzonych na wydzielonym rachunku dochodów samorządowych oświatowych jednostek budżetowych oraz wydatków finansowanych tymi dochodami	257
4.1.3. Załącznik z planem dochodów rachunku dochodów jednostek, o których mowa w art. 223 ust. 1 FinPubU, oraz wydatków finansowanych tymi dochodami – zmiany danych	260
4.1.4. Wzór planu dochodów rachunku dochodów jednostek, o których mowa w art. 223 ust. 1 FinPubU, oraz wydatków finansowanych tymi dochodami, stanowiący obligatoryjny załącznik uchwały budżetowej	262

4.2. Załącznik z planami przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych	263
4.2.1. Plany przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych – informacje ogólne	263
4.2.2. Forma załącznika zawierającego plany przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych oraz rodzaj zawartych w nim danych	267
4.2.3. Plany przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych – ważne wyjaśnienia MF i uwagi końcowe	274
4.2.4. Wzór planów przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych	276
5. Ustawowe załączniki a wymagania dotyczące kwot i zakresu dotacji przedmiotowych udzielanych z budżetu JST	278
6. Obligatoryjne załączniki do uchwały budżetowej a realizacja zadań dotyczących pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego kraju	280
7. Podsumowanie	281
Rozdział V. Budżet obywatelski jako część uchwały budżetowej – procedura, uchwalanie i dokonywanie zmian (Anna Ostrowska)	283
1. Geneza i istota budżetu obywatelskiego	283
2. Wejście w życie ustawowych podstaw budżetu obywatelskiego	285
3. Tryb prac nad projektem budżetu obywatelskiego	287
3.1. Obligatoryjność budżetu obywatelskiego w miastach na prawach powiatu .	287
3.2. Ustawowy limit wysokości budżetu obywatelskiego w miastach na prawach powiatu	289
3.3. Terminy i harmonogram budżetu obywatelskiego	294
3.4. Projekty budżetu obywatelskiego a zadania własne JST	295
3.5. Uchwała w sprawie wymagań, jakie powinien spełniać projekt budżetu obywatelskiego (uchwała w sprawie BO)	299
3.5.1. Uwagi wprowadzające	299
3.5.2. Wymogi formalne zgłaszanych projektów	301
3.5.3. Wymagana liczba podpisów mieszkańców popierających projekt	301
3.5.4. Zasady oceny zgłoszonych projektów oraz tryb odwoławczy	302
3.5.5. Zasady przeprowadzania głosowania	304
4. Uchwalanie budżetu obywatelskiego	306
4.1. Uwzględnianie zadań budżetu obywatelskiego w uchwale budżetowej	306
4.2. Dokonywanie zmian w zadaniach budżetu obywatelskiego przez organ stanowiący JST w trakcie prac nad projektem uchwały budżetowej	309
4.3. Wyjaśnienia do załącznika do uchwały budżetowej „Zadania planowane do realizacji w ramach budżetu obywatelskiego”	311
4.4. Wzór załącznika do uchwały budżetowej „Zadania planowane do realizacji w ramach budżetu obywatelskiego”	312

5. Dokonywanie wydatków na zadania budżetu obywatelskiego i ich zmiany w trakcie roku budżetowego	314
5.1. Charakter prawny wydatków dokonywanych w ramach budżetu obywatelskiego	314
5.2. Dokonywanie wydatków zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych rodzajów wydatków	315
5.3. Wydatki na zadania budżetu obywatelskiego a zasada roczności	316
Rozdział VI. Fundusz sołecki jako część uchwały budżetowej – procedura, uchwalanie i dokonywanie zmian (Anna Ostrowska)	319
1. Definicja i charakter prawny funduszu sołeckiego	319
2. Terminy w procedurze wyodrębniania i realizacji funduszu sołeckiego	324
3. Informacja wójta o wysokości przypadających danemu sołectwu środków	326
4. Uchwały rady gminy w sprawie funduszu sołeckiego	328
4.1. Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na wyodrębnienie funduszu sołeckiego	328
4.1.1. Termin na podjęcie uchwały	328
4.1.2. Stały i nieograniczony czasowo charakter uchwały	329
4.1.3. Uchylanie uchwały pozytywnej	331
4.1.4. Umieszczanie w uchwale pozytywnej innych regulacji	331
4.1.5. Względny charakter uchwały pozytywnej	332
4.1.6. Wzór uchwały w sprawie wyrażenia zgody na wyodrębnienie funduszu sołeckiego	333
4.2. Uchwała o niewyrażeniu zgody na wyodrębnienie funduszu sołeckiego w kolejnym roku budżetowym	333
4.2.1. Zasada corocznego podejmowania uchwały negatywnej	333
4.2.2. Konsekwencje zaniechania podjęcia uchwały	335
4.2.3. Wymogi formalne uchwały negatywnej	336
4.2.4. Wzór uchwały w sprawie niewyrażenia zgody na wyodrębnienie funduszu sołeckiego w budżecie gminy na dany rok budżetowy	337
5. Przedsięwzięcie sołeckie	337
5.1. Definicja	337
5.2. Merytoryczna ocena przedsięwzięcia sołeckiego	338
5.3. Przedsięwzięcia nieuznawane za przedsięwzięcia sołeckie	339
6. Przesłanki odrzucania wniosków sołeckich przez wójta i radę gminy	341
7. Uwzględnianie wniosków sołectw w uchwale budżetowej	345
7.1. Przestrzeganie terminów w procedurze sołeckiej	345
7.2. Weryfikacja wniosków sołectw przez radę przy uchwalaniu budżetu gminy	345
7.3. Podstawa prawna uwzględniania wniosków sołectw w uchwale budżetowej	347
7.4. Prezentacja wniosków sołectw w uchwale budżetowej	348

8. Załącznik sołecki do uchwały budżetowej „Zadania planowane do realizacji w ramach funduszu sołeckiego”	348
8.1. Wyjaśnienia do wzoru załącznika	348
8.2. Wzór załącznika	350
9. Realizacja wydatków w ramach funduszu sołeckiego w trakcie roku budżetowego	351
9.1. Zasady dokonywania wydatków na realizację przedsięwzięć sołeckich	351
9.2. Możliwość zmiany przedsięwzięcia sołeckiego w trakcie roku budżetowego	352
10. Wydatki na przedsięwzięcia sołeckie a budżetowa zasada roczności	353
Rozdział VII. Rezerwy budżetu jednostki samorządu terytorialnego <i>(Bernadeta Dziejczak)</i>	355
1. Wprowadzenie	355
2. Podstawa prawna tworzenia rezerw budżetowych w budżetach jednostek samorządu terytorialnego	356
3. Zakres i znaczenie pojęcia „rezerwa budżetowa”	357
3.1. Znaczenie pojęcia „rezerwa budżetowa”	357
3.2. Zakres rezerwy budżetowej	358
4. Rodzaje rezerw budżetowych	359
4.1. Uwagi ogólne	359
4.2. Rezerwa ogólna budżetu jednostki samorządu terytorialnego	361
4.2.1. Rezerwa ogólna – etap uchwalania budżetu	361
4.2.1.1. Obligatoryjność rezerwy ogólnej	361
4.2.1.2. Limitowana wysokość rezerwy ogólnej	361
4.2.2. Rezerwa ogólna – etap wykonywania budżetu	362
4.2.2.1. Wykorzystanie rezerwy ogólnej	362
4.2.2.2. Zwiększanie rezerwy ogólnej w trakcie roku budżetowego	368
4.2.2.3. Różnice pomiędzy rozdysponowaniem rezerwy ogólnej a jej częściowym rozwiązaniem	370
4.2.3. Niedopuszczalny częściowy zwrot wydatków do rezerwy ogólnej budżetu	370
4.2.4. Rezerwa ogólna budżetu a pomoc obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa	371
4.3. Rezerwy celowe budżetu jednostki samorządu terytorialnego	372
4.3.1. Rezerwy celowe – etap uchwalania budżetu	372
4.3.1.1. Ustawowe przesłanki tworzenia rezerw celowych	372
4.3.1.2. Limitowanie rezerw celowych budżetu	373
4.3.1.3. Obligatoryjne rezerwy celowe budżetu jednostki samorządu terytorialnego	374
4.3.1.3.1. Podłoże prawne tworzenia obligatoryjnych rezerw celowych	374
4.3.1.3.2. Rezerwa celowa na zarządzanie kryzysowe	375

4.3.1.4. Fakultatywne rezerwy celowe budżetu jednostki samorządu terytorialnego	379
4.3.1.4.1. Rezerwy celowe na wydatki, których szczegółowy podział na pozycje klasyfikacji budżetowej nie jest możliwy	379
4.3.1.4.2. Rezerwy celowe na wydatki związane z realizacją programów finansowanych z udziałem środków z art. 5 ust. 1 pkt 2 FinPubU	382
4.3.2. Rezerwy celowe – etap wykonywania budżetu	384
4.3.2.1. Wykorzystanie rezerw celowych budżetu jednostki samorządu terytorialnego	384
4.3.2.2. Zmiana przeznaczenia rezerwy celowej budżetu jednostki samorządu terytorialnego	385
4.3.2.3. Dysponowanie rezerwą celową na zadania z zakresu zarządzania kryzysowego	387
4.3.2.4. Finansowanie zadań ochrony ludności i obrony cywilnej ze środków rezerwy celowej na zadania z zakresu zarządzania kryzysowego	393
4.3.2.5. Różnice w dysponowaniu rezerwą celową na zadania z zakresu zarządzania kryzysowego w porównaniu do innych rezerw celowych budżetu	394
4.4. Różnice pomiędzy rezerwą ogólną a rezerwami celowymi budżetu jednostki samorządu terytorialnego	395
4.5. Rezerwy celowe budżetu a pomoc obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa	395
5. Organ właściwy do dysponowania rezerwami budżetu jednostki samorządu terytorialnego	398
6. Klasyfikacja i ewidencja rezerw budżetu jednostki samorządu terytorialnego	400
7. Rezerwy budżetu a problematyka wydatków budżetowych objętych szczególnymi zasadami wykonywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego	402
8. Podsumowanie	402
9. Wzory uchwały i zarządzenia w sprawie rozdysponowania rezerwy ogólnej i celowej budżetu	403
9.1. Uchwała zarządu powiatu/województwa w sprawie rozdysponowania rezerwy ogólnej i celowej budżetu	403
9.2. Zarządzenie wójta/burmistrza, prezydenta miasta w sprawie rozdysponowania rezerwy ogólnej i celowej budżetu	405
Rozdział VIII. Dotacje w budżecie i uchwale budżetowej jednostki samorządu terytorialnego (Anna Ostrowska)	409
1. Definicja dotacji i jej praktyczne zastosowanie	409
1.1. Dotacja jako forma prawna wydatku budżetu JST	409
1.2. Środki podobne do dotacji jako dochody JST	417
1.3. Rozliczalność i celowość środków dotacyjnych	419

1.4. Planowanie, dokonywanie zmian oraz sprawozdawczość budżetowa w zakresie dotacji	422
2. Dotacje stanowiące dochody budżetu JST	426
2.1. Dotacje celowe na zadania zlecone JST z zakresu administracji rządowej ...	426
2.2. Dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych JST	429
2.3. Dotacje na refundację poniesionych wydatków	430
3. Dotacje jako wydatki budżetu JST	431
3.1. Rodzaje i grupy dotacji udzielanych z budżetu JST	431
3.2. Załącznik dotacyjny do uchwały budżetowej	434
3.3. Wykazywanie dotacji w planie wydatków budżetu JST	436
3.4. Rola organu stanowiącego JST w planowaniu wydatków na dotacje	437
4. Dotacje w dochodach i wydatkach budżetu JST a kryzys uchodźczy	440
Rozdział IX. Środki finansowe w uchwale budżetowej na zadania realizowane w ramach współdziałania jednostek samorządu terytorialnego (Waldemar Witalec)	443
1. Wprowadzenie	443
2. Formy współdziałania jednostek samorządu terytorialnego	444
2.1. Podstawy prawne	444
2.2. Porozumienie samorządowe	445
2.2.1. Porozumienie w sprawie przekazania zadania publicznoprawnego między JST	445
2.2.2. Porozumienie w sprawie powierzenia zadania JST do wykonania innej jednostce	445
2.2.3. Wnioski praktyczne	446
2.3. Umowa zawierana pomiędzy JST	446
2.3.1. Ustalenia zawarte w uchwale budżetowej w zależności od formy współpracy JST	446
2.4. Związek JST	447
2.5. Stowarzyszenie JST	448
2.6. Wnioski do ustaleń uchwały budżetowej	448
3. Rodzaje wydatków na zadania realizowane w ramach współdziałania JST	449
4. Wydatki na zadania przejęte przez JST od innych jednostek do realizacji w drodze porozumień zawieranych na podstawie przepisów ustaw ustrojowych	449
4.1. Wydatki na zadania przejęte przez gminy od powiatów i województw	450
4.2. Wydatki na zadania objęte porozumieniem międzygminnym	451
4.3. Wydatki na zadania objęte porozumieniem między powiatami	452
4.4. Wydatki na zadania objęte porozumieniem między województwami	452
4.5. Określenie w budżecie województwa wydatków na zadania przejęte od powiatów	453
4.6. Wydatki na zadania przejęte przez JST od innej jednostki do realizacji w drodze porozumień zawieranych pomiędzy zarządcami samorządowych dróg publicznych	453
4.6.1. Podstawa prawna	453

4.6.2. Wydatki na zadania przejęte przez JST od innej jednostki do realizacji w drodze porozumienia zawieranego pomiędzy zarządcami dróg w sprawie przekazania zarządzania samorządowymi drogami publicznymi	455
4.6.3. Wydatki na zadania przejęte przez JST od innej jednostki do realizacji w drodze porozumień zawieranych pomiędzy zarządcami dróg w sprawie finansowania albo dofinansowania zadań z zakresu zarządzania samorządowymi drogami publicznymi	456
4.6.4. Wydatki na zadania przejęte przez JST od innej jednostki do realizacji w drodze porozumienia zawieranego pomiędzy zarządcami dróg w sprawie finansowania lub dofinansowania zadania w zakresie budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony samorządowych dróg publicznych	456
4.7. Wydatki na zadania przejęte przez JST od innych jednostek do realizacji w drodze umowy	456
4.8. Wydatki na zadania realizowane wspólnie z innymi JST	457
4.9. Wydatki na pomoc rzeczową lub finansową dla innych JST, określoną odrębną uchwałą przez organ stanowiący JST	457
4.9.1. Pomoc rzeczowa i finansowa – podstawa prawna	457
4.9.2. Pomoc rzeczowa	459
4.9.3. Pomoc finansowa	460
5. Dochody i wydatki związane z wykonywaniem zadań realizowanych w drodze porozumień lub umów między JST, podlegające wyodrębnieniu w uchwale budżetowej	463
5.1. Podstawy prawne	463
5.2. Dochody i wydatki związane z wykonywaniem zadań realizowanych w drodze porozumień zawieranych między gminą oraz powiatem lub województwem	463
5.3. Dochody i wydatki związane z wykonywaniem zadań realizowanych w drodze porozumień międzygminnych	464
5.4. Dochody i wydatki związane z wykonywaniem zadań realizowanych w drodze porozumień między powiatami	465
5.5. Dochody i wydatki związane z wykonywaniem zadań realizowanych w drodze porozumień między województwami	465
5.6. Dochody i wydatki związane z wykonywaniem zadań realizowanych w drodze porozumień zawieranych pomiędzy zarządcami samorządowych dróg publicznych	466
5.6.1. Dochody i wydatki związane z wykonywaniem zadań realizowanych w drodze porozumienia zawieranego pomiędzy zarządcami dróg w sprawie przekazania zarządzania samorządowymi drogami publicznymi	466
5.6.2. Dochody i wydatki związane z wykonywaniem zadań realizowanych w drodze porozumienia zawieranego pomiędzy zarządcami dróg w sprawie finansowania albo dofinansowania z budżetów JST zadań z zakresu zarządzania samorządowymi drogami publicznymi	467

5.6.2.1. Finansowanie zadań z zakresu zarządzania samorządowymi drogami publicznymi	467
5.6.2.2. Dofinansowanie zadań z zakresu zarządzania samorządowymi drogami publicznymi	467
5.6.3. Dochody i wydatki związane z wykonywaniem zadań realizowanych w drodze porozumienia zawieranego pomiędzy zarządcami dróg w sprawie finansowania lub dofinansowania z budżetów JST zadań w zakresie budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony samorządowych dróg publicznych	468
5.7. Dochody i wydatki związane z wykonywaniem zadań realizowanych w drodze umów między JST	469
6. Tryb postępowania dotyczący wyodrębnienia dochodów i wydatków związanych z wykonaniem zadań realizowanych w drodze umów lub porozumień między JST	470
7. Wyodrębnianie w uchwale budżetowej dochodów i wydatków związanych z wykonywaniem zadań realizowanych w drodze porozumień lub umów między JST	471
7.1. Wzór postanowień uchwały budżetowej organu stanowiącego gminy dotyczących wyodrębnienia dochodów i wydatków związanych z wykonywaniem zadań realizowanych w drodze porozumień lub umów między JST	473
7.2. Wzór postanowień uchwały budżetowej organu stanowiącego powiatu dotyczących wyodrębnienia dochodów i wydatków związanych z wykonywaniem zadań realizowanych w drodze porozumień lub umów między JST	475
Rozdział X. Szczególne zasady wykonywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego (Bernadeta Dziejczak)	479
1. Wprowadzenie	479
2. Szczególne zasady wykonywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego na tle zasad ogólnych finansów publicznych	480
3. Unormowania prawne szczególnych zasad wykonywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego	481
4. Wymogi, istota i specyfika szczególnych zasad wykonywania budżetu JST	484
5. Szczególne zasady wykonywania budżetu a niewykorzystane środki unijne	487
6. Zidentyfikowanie i zestawienie poszczególnych tytułów szczególnych zasad wykonywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego według przepisów ustaw merytorycznych	488
7. Przykłady tytułów nieobjętych zakresem szczególnych zasad wykonywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego	497
7.1. Dochody i wydatki dotyczące zasobu geodezyjnego	497
7.2. Dochody i wydatki z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg	499
7.3. Środki z Funduszu Solidarnościowego	500
7.4. Dodatkowe udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych	501
8. Ujęcie szczególnych zasad wykonywania budżetu w uchwale budżetowej jednostki samorządu terytorialnego	502

8.1. Zapisy części normatywno-tekstowej uchwały budżetowej	502
8.2. Ujęcie w planie dochodów i wydatków budżetu	504
9. Klasyfikacja budżetowa dochodów i wydatków zaliczanych do szczególnych zasad wykonywania budżetu	508
10. Szczegółne zasady wykonywania budżetu JST w rocznym sprawozdaniu z wykonania budżetu	509
11. Szczegółne zasady wykonywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego w sprawozdaniach budżetowych	513
12. Podsumowanie	516
Rozdział XI. Zmiany uchwały budżetowej oraz zmiany budżetu JST <i>(Waldemar Witalec)</i>	519
1. Zakres zmian w uchwale budżetowej i w budżecie JST	519
1.1. Najczęstsze przyczyny zmian	519
1.2. Czynniki powodujące potrzebę zmian	520
2. Kompetencje organów JST do dokonywania zmian w uchwale budżetowej oraz zmian w budżecie	524
2.1. Uregulowania w obszarze kompetencji organów JST	524
2.2. Kompetencje organu wykonawczego do dokonywania zmian dotyczących budżetu JST	525
2.3. Rozgraniczenie kompetencji między organ stanowiący a wykonawczy	526
2.4. Kompetencje organu wykonawczego wynikające z upoważnień	527
2.5. Zakres możliwych zmian dokonywanych przez organ wykonawczy w budżecie województwa	529
2.6. Dodatkowe kompetencje organu wykonawczego i ich ograniczenie	530
2.7. Ograniczenia w zakresie dokonywania zmian w budżecie przez organ wykonawczy zapisane w ustawach	530
2.8. Kontrowersje dotyczące zakresu kompetencji organu wykonawczego do dokonywania zmian w budżecie	530
3. Sposób redagowania zmian w uchwale budżetowej i w budżecie JST	534
3.1. Czynniki wpływające na sposób redagowania zmian w uchwale budżetowej i w budżecie JST	534
3.1.1. Status prawny zmiany uchwały budżetowej	534
3.1.2. Przyznanie organowi wykonawczemu JST kompetencji do dokonywania określonych zmian treści postanowień zawartych w uchwale budżetowej	535
3.1.3. Brak wzorca uchwały budżetowej i aktów organów JST zawierających zmiany dotyczące budżetu JST	535
3.1.4. Różne techniki dokonywania zmian budżetu w zależności od środowiska samorządowego	535
3.1.5. Różny rodzaj zmienianych postanowień uchwały budżetowej	536
3.1.6. Ogólne wskazania dotyczące dokonywania zmian uchwały budżetowej	537
3.2. Sporządzanie tekstów jednolitych uchwał budżetowych	539

4. Nadzór RIO nad aktami organów JST w sprawie zmian w budżecie i w uchwale budżetowej	539
5. Przykładowe sposoby redagowania uchwały organu stanowiącego o zmianie uchwały budżetowej oraz uchwały lub zarządzenia organu wykonawczego o zmianie budżetu JST	541
5.1. Wyjaśnienia do wzorów uchwał i zarządzeń	544
5.2. Propozycja uchwały organu stanowiącego gminy o zmianie uchwały budżetowej	545
5.3. Propozycja projektu zarządzenia organu wykonawczego gminy o zmianie budżetu gminy	556
6. Szczególny zakres kompetencji organu wykonawczego do dokonywania zmian w budżecie związany ze stanem klęski żywiołowej, stanem epidemii lub stanem zagrożenia epidemicznego	561
6.1. Podstawy prawne	561
6.2. Charakter prawny okoliczności dokonywania zmian w budżecie na podstawie art. 257a FinPubU	562
6.3. Kompetencje do dokonywania zmian w planie dochodów i wydatków	564
6.4. Zakres możliwych zmian dokonywanych przez organ wykonawczy w planie dochodów i wydatków budżetu	564
6.4.1. Zmniejszanie i zwiększanie planu dochodów	564
6.4.2. Zmiany kwot dochodów z tytułu dotacji na zadania zlecone oraz dotacji z tytułu rekompensaty utraconych dochodów własnych	565
6.5. Możliwość delegowania kompetencji na rzecz samorządowych jednostek budżetowych	565
6.6. Zmiany w planie dochodów i wydatków budżetu a pogorszenie wyniku budżetu	566
7. Szczególny zakres kompetencji organu wykonawczego do dokonywania zmian w budżecie, związany z pomocą obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa	567
7.1. Podstawy prawne	567
7.2. Kompetencje do dokonywania zmian w planie dochodów i wydatków	567
7.3. Możliwość delegowania kompetencji na rzecz samorządowych jednostek budżetowych	568
7.4. Zmiany w planie dochodów i wydatków budżetu a pogorszenie wyniku budżetu	569
7.5. Problem przejrzystości kompetencji organu wykonawczego	570
7.6. Zadania związane z pomocą obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa realizowane przez JST, oraz źródła ich finansowania	571
7.6.1. Zagadnienia ogólne	571
7.6.2. Zadania gminy dotyczące pomocy na rzecz obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa	572
7.6.2.1. Zadania zlecone gminie z zakresu administracji rządowej	572
7.6.2.2. Zadania własne gminy	572

7.6.3. Zadania powiatu dotyczące pomocy na rzecz obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa	573
7.6.3.1. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej	573
7.6.3.2. Zadania własne powiatu	573
7.6.4. Zadania samorządu województwa dotyczące pomocy na rzecz obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa	573
7.6.4.1. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej	573
7.6.4.2. Zadania własne samorządu województwa	573
7.6.5. Zadania JST wszystkich szczebli dotyczące pomocy na rzecz obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa	574
7.6.5.1. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej	574
7.6.5.2. Zadania własne JST	574
7.7. Źródła finansowania zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa realizowane przez JST	574
8. Zakres możliwych zmian w uchwale budżetowej dokonywanych przez organ wykonawczy na podstawie upoważnienia organu stanowiącego	575
8.1. Zmniejszanie i zwiększanie planu dochodów i wydatków	575
8.2. Możliwość zmiany przeznaczenia dochodów z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	576
8.3. Wyjaśnienia do wzorów	578
8.4. Wzór zarządzenia	579
8.4.1. Propozycja projektu zarządzenia organu wykonawczego gminy o zmianie budżetu gminy dotyczącego realizacji zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa	579
Rozdział XII. Procedura blokowania planowanych wydatków budżetowych w sektorze samorządowym (Bernadeta Dziędziak)	585
1. Wprowadzenie	585
2. Norma prawna umożliwiająca blokowanie planowanych wydatków budżetowych w sektorze samorządowym	587
2.1. Zagadnienia ogólne	587
2.2. Wyjaśnienie pojęcia „blokowanie planowanych wydatków budżetowych” ..	588
3. Przedmiot i podmiot blokowania w jednostkach samorządowych	590
3.1. Przedmiot blokowania	590
3.2. Podmiot blokowania – dysponenci budżetowi	592
3.2.1. Samorządowe jednostki budżetowe w procedurze blokowania	592
3.2.2. Samorządowe zakłady budżetowe i osoby prawne w procedurze blokowania	593
4. Okres blokady planowanych wydatków budżetowych	594

5. Przesłanki blokowania planowanych wydatków w budżecie jednostki samorządu terytorialnego	595
5.1. Podstawy prawne	595
5.2. Przesłanka niegospodarności	596
5.3. Przesłanka opóźnienia w realizacji zadań	597
5.4. Przesłanka nadmiaru posiadanych środków	598
5.5. Przesłanka naruszenia zasad gospodarki finansowej	599
6. Organ uprawniony do blokowania planowanych wydatków budżetowych	601
7. Decyzja w sprawie zablokowania planowanych wydatków budżetowych	603
7.1. Forma decyzji zarządu JST	603
7.2. Składniki decyzji zarządu JST	603
7.3. Ogłoszenie i wejście w życie decyzji zarządu JST	604
8. Obowiązek informowania o zablokowaniu planowanych wydatków budżetu JST	605
8.1. Informowanie organu stanowiącego JST	605
8.2. Informowanie organu nadzoru	606
8.3. Zablokowanie planowanych wydatków budżetowych – obowiązki sprawozdawcze	607
9. Utworzenie rezerwy celowej z zablokowanych wydatków budżetu JST	607
9.1. Procedura tworzenia rezerwy celowej	607
9.2. Cechy rezerwy celowej utworzonej z zablokowanych wydatków budżetu i jej klasyfikacja budżetowa	608
9.3. Forma i treść aktu zarządu JST w sprawie utworzenia rezerwy celowej z zablokowanych wydatków budżetowych	609
9.4. Przeznaczenie rezerwy celowej utworzonej z przeniesienia zablokowanych wydatków	610
9.5. Różnice pomiędzy rezerwą celową z przeniesień zablokowanych wydatków budżetowych a pozostałymi rezerwami celowymi budżetu jednostki samorządu terytorialnego	612
10. Blokowanie planowanych wydatków budżetowych objętych szczególnymi zasadami wykonywania budżetu JST	612
11. Blokowanie planowanych wydatków budżetowych a realizacja zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy	614
12. Podsumowanie	614
13. Wzory uchwał i zarządzeń	615
13.1. Uchwała zarządu powiatu/województwa w sprawie zablokowania planowanych wydatków budżetowych	615
13.2. Zarządzenie wójta/burmistrza/prezydenta miasta w sprawie zablokowania planowanych wydatków budżetowych	617
13.3. Uchwała zarządu powiatu/województwa w sprawie utworzenia rezerwy celowej z zablokowanych kwot wydatków budżetu	620

13.4. Zarządzenie wójta/burmistrza/prezydenta miasta w sprawie utworzenia rezerwy celowej z zablokowanych kwot wydatków budżetu	622
Rozdział XIII. Wydatki niewygasające budżetu jednostki samorządu terytorialnego (Bernadeta Dziejczak)	625
1. Wprowadzenie	625
2. Zasada wygasania z upływem roku budżetowego niezrealizowanych wydatków budżetowych	627
3. Podstawy prawne utworzenia wydatków niewygasających budżetu	629
3.1. Norma prawna umożliwiająca utworzenie wydatków niewygasających budżetu w JST	629
3.2. Podstawy prawne wydatków niewygasających w budżecie państwa	630
4. Istota wydatków niewygasających budżetu JST	632
5. Przedmiot i podmiot samorządowej procedury wydatków niewygasających budżetu	633
5.1. Przedmiot wydatków niewygasających budżetu	633
5.2. Podmiot wydatków niewygasających	637
5.2.1. Samorządowe jednostki budżetowe w procedurze wydatków niewygasających	637
5.2.2. Samorządowe zakłady budżetowe i osoby prawne w procedurze wydatków niewygasających	638
6. Organ uprawniony do utworzenia wydatków niewygasających budżetu jednostki samorządowej	638
7. Obligatoryjne elementy uchwały w sprawie wydatków niewygasających budżetu JST	640
7.1. Składowe uchwały – uwagi ogólne	640
7.2. Wykaz wydatków niewygasających budżetu JST	641
7.2.1. Katalog zamknięty wydatków budżetu dopuszczonych do zamieszczenia w wykazie wydatków niewygasających	641
7.2.1.1. Wydatki związane z realizacją umów w sprawie zamówienia publicznego	644
7.2.1.2. Wydatki związane z realizacją umów, które zostaną zawarte w efekcie zakończonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego z dokonaniem wyborem wykonawcy .	646
7.2.2. Zawarcie w wykazie niezrealizowanych kwot wydatków wynikających z umów dotacyjnych	648
7.2.3. Ujęcie w wykazie niezrealizowanych kwot wydatków związanych z realizacją projektów współfinansowanych ze środków z budżetu Unii Europejskiej	651
7.2.4. Ujęcie w wykazie niezrealizowanych kwot wydatków objętych szczególnymi zasadami wykonywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego	652
7.2.5. Ujęcie przez gminę w wykazie wydatków niewygasających niezrealizowanych kwot wydatków funduszu sołectkiego	654

7.2.6. Brak ograniczenia w zakresie wysokości wydatków obejmowanych uchwałą w sprawie wydatków niewygasających	654
7.2.7. Wydatki ujmowane w wykazie wydatków niewygasających – uwagi praktyczne	655
7.3. Ostateczny termin dokonania wydatku niewygasającego	657
7.4. Plan finansowy niewygasających wydatków budżetowych	659
8. Formalnoprawne wymogi uchwały organu stanowiącego JST podejmowanej w sprawie wydatków niewygasających	665
8.1. Wymogi w zakresie głosowania i terminu podjęcia uchwały	665
8.2. Wymogi w zakresie ogłoszenia i terminu wejścia w życie	666
8.3. Zmiana uchwały w sprawie wydatków niewygasających budżetu	671
8.4. Właściwość rzeczowa organu nadzoru do podejmowanych uchwał o wydatkach niewygasających budżetu	672
9. Środki finansowe dotyczące wydatków niewygasających budżetu jednostki samorządowej	672
9.1. Gromadzenie środków finansowych na wyodrębnionym subkoncie rachunku bankowego	672
9.2. Brak możliwości wypłaty środków z subkonta na inne cele	675
9.3. Środki finansowe niewykorzystane w terminie	676
9.4. Klasyfikacja budżetowa środków finansowych dotyczących niewykorzystanych w terminie wydatków niewygasających	678
10. Wydatki niewygasające w ewidencji księgowej oraz sprawozdawczości	679
11. Wady i zalety instrumentu wydatków niewygasających budżetu	682
12. Podsumowanie	683
13. Wzór uchwały organu stanowiącego JST w sprawie wydatków niewygasających budżetu	685

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl